

Рябцев Г.Л.,

Доктор технічних наук, доцент кафедри машин та апаратів хімічних і нафтопереробних виробництв інженерно-хімічного факультету НТУУ «КПІ»

Литвиненко Є.Ю.

Магістрант кафедри машин та апаратів хімічних і нафтопереробних виробництв інженерно-хімічного факультету НТУУ «КПІ»

СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОДИЗЕЛЬНОГО ПАЛИВА В УКРАЇНІ

Біоенергетичний потенціал України є величезним. Сприятливе поєднання кліматичних умов, значний аграрний сектор, дешева й доступна робоча сила роблять Україну надзвичайно привабливою для інвесторів. Проте вона має пройти довгий шлях, до того як біопаливо зможе допомогти в розв'язанні багатьох економічних та екологічних проблем. Значною допомогою в цьому є виробничий і ринковий досвід, накопичений двома десятками країн, насамперед, членами ЄС, які реалізують політику обов'язкового використання біопалива.

Проведені авторами дослідження дозволяють зробити висновки, що біодизель має низку переваг порівняно з традиційними видами палива, як екологічних, так і експлуатаційних. Але ці переваги не мають бути нівельовані можливими негативними екологічними наслідками, пов'язаними з неправильним землекористуванням чи застосуванням застарілих технологій.

При цьому біодизельне паливо не є панацеєю від енергетичних хвороб України. Його впровадження вимагає розв'язання цілого ряду проблем, а саме:

- біопаливо, зазвичай, виробляють із рослинної сировини, кількість якої обмежена потребами харчової промисловості;
- використання недостатньо енергоефективних технологій поки що не дозволяє зменшити вищу порівняно з традиційним паливом собівартість виробництва біопалива;
- через наявність кисню біологічне паливо має меншу енергоємність, ніж його вуглеводневі аналоги, що позначається на ефективності його використання та експлуатаційних характеристиках;
- застосування біопалива не дає гарантії скорочення викидів токсичних газів;
- будь-яке біологічне паливо користується обмеженою підтримкою з боку споживачів (оскільки його експлуатаційні та економічні характеристики вимагають поліпшення), автовиробників (яких, передусім, турбує його корозійна активність), нафтовиків і переробників (розглядають його як конкурента).

До того ж біопаливо – такий же вичерпний ресурс, як і нафта, оскільки під час його одержання «витрачається» (часто – необоротно) родючість земель сільськогосподарського призначення. Тому вирощування в нашій країні сировини для виробництва біопалива має спрямовуватися насамперед на задоволення потреб українських споживачів, і завдання держави – цьому сприяти.

Для сталого розвитку біопаливної галузі Україні потрібен послідовний і системний план дій, розрахований щонайменше на десять років. На думку авторів, було б доцільно зробити кроки у таких напрямках:

1. Фіскальна підтримка:

- запровадити податок, що стимулюватиме виробників змішувати традиційне пальне з біологічним. Податок має стягуватися з кожного реалізованого літра палива. Дистриб'ютори не мають сплачувати цей податок, якщо вони доведуть наявність установленої частки біодобавок у пропонованому ними паливі;

- встановити пільгову ставку акцизного податку для сумішевих видів палива. Ставка єдиного податку і максимальні обсяги палива, їй відповідні, повинні щорічно переглядатися для компенсації різниці у вартості звичайного і біологічного палива, щоб уникнути надвиробництва;

- диверсифікувати ставку акцизного податку залежно від частки біодобавки. Спочатку пільги мають стосуватися сумішей із вмістом біопалива 2...5 %, із поступовим переходом до сумішей із часткою 5...10 % і вище;

- повністю звільнити від податків, щонайменше на десять років, заводи з виробництва біопалива;

- зробити біопаливо обов'язковим до застосування, установивши спеціальну систему штрафів за порушення цієї вимоги;

- надати значні податкові пільги постачальникам біопалива високої якості та розпочати його виробництво у великих обсягах;

- забезпечити поступове скорочення державної підтримки із становленням ринку;

- розробити програму «Чисте місто», що сприятиме розвитку ринку біопалива.

2. Регуляторна підтримка:

- розробити підзаконні нормативні акти, що регулюють застосування біопалива;

- запровадити систему сертифікації й моніторингу стандартів якості;

- розробити вимоги до якості сумішевих видів традиційних нафтопродуктів із часткою біопалива понад 5 %, удосконалені регламенти зі скорочення викидів CO₂, встановлення рівнів мінімальної біодеградації, забезпечення нульової токсичності води;

- створити інститут контролю якості.

3. Регіональний розвиток:

- розробити систему тендерів, за якою виробники біопалива зможуть отримувати офіційний довгостроковий сертифікат (терміном понад п'ять років) на постачання біопалива за державним замовленням;

- надавати інвестиційні гранти (до 20 % потреби в інвестиціях) для створення робочих місць у депресивних регіонах;

- субсидіювати безвідсоткові позики чи позики з мінімальним відсотковою ставкою для розвитку виробничих потужностей у депресивних регіонах;

– розробити для кожного регіону план отримання оптимальних (за економічною та енергетичною ефективністю, ступенем захисту ґрунтів і водних ресурсів) урожаїв.

4. Розвиток інфраструктури:

– підтримувати конкурентоспроможну інфраструктуру й технології, зокрема, парк автомобілів із двигунами FFV;

– створити інфраструктуру, що забезпечує збирання біологічної сировини та її транспортування;

– забезпечити безперебійні поставки енергетичної сировини на заводи залежно від форми врожаю, часу збирання, виду зібраного матеріалу, стадії зрілості, умов довкілля, географії й використання у переробленні;

– інтегрувати транспортування біопалива в уже існуючу транспортну інфраструктуру.

5. Екологічна раціональність:

– розробити екологічно раціональні стратегії використання земельних ресурсів, що враховують кліматичні, екологічні, соціально-економічні особливості регіонів;

– використовувати як первинну, так і вторинну сировину сільського й лісового господарства;

– розробити та ухвалити чіткі земельні закони, що чітко визначають землі для вирощування врожаю для запобігання ерозії ґрунтів і сприяння їхньому відновленню після використання;

– стимулювати застосування добровільних стандартів. Наприклад, безоплатне паркування чи додаткові вигоди за використання екологічно чистих транспортних засобів.

Література

1. Промтов М.А., Авсеев А.С. Импульсные технологии переработки нефти и нефтепродуктов // Нефтепереработка и нефтехимия. 2007. №6. С. 22-24.

2. Перспективы применения кавитационных технологий для интенсификации химико-технологических процессов. Промтов М.А. /Вестник ТГТУ. 2008. Том 14, №4. С. 861-869.

3. Федоткин И.М. Кавитация. Кавитационная техника и технология, их использование в промышленности / И.М. Федоткин, И.С. Гулый – К.: Техника, 1997. Том 1. -898с.

4. Рябцев Г.Л. Биозтанол от А до Я // Терминал. - 2008. - № 13. - С. 6-15.